

Latvijas Republikas Konkurences padome

2012. gada publiskais pārskats

SATURS

Konkurences padomes priekšsēdētājas uzruna	3
I. Pamatinformācija	5
1.1. Konkurences padomes struktūra.....	6
II. Konkurences padomes darbības rezultāti 2012. gadā	7
2.1. Konkurences padomes pieņemtie lēmumi	8
<i>Piemērotie naudas sodi</i>	<i>10</i>
2.2. Tiesvedība.....	10
2.3. Konkurences likuma pārkāpumu izmeklēšana	11
<i>Aizliegtas vienošanās.....</i>	<i>11</i>
<i>Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana</i>	<i>12</i>
<i>Uzņēmumu apvienošanās kontrole</i>	<i>13</i>
2.4. Tirgus uzraudzība	14
2.5. Normatīvo aktu pilnveidošana.....	16
2.6. Starptautiskā sadarbība	17
<i>Dalība Eiropas Savienības tiesību aktu izstrādē un izpildē</i>	<i>19</i>
<i>Dalība mērķsadarbības projekta īstenošanā Moldovas konkurences uzraudzības iestādē</i>	<i>20</i>
III. Konkurences padomes pārvaldība	20
3.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.....	20
3.2. Personāls.....	22
<i>Personāla izglītība.....</i>	<i>23</i>
3.3. Iestādes darbības uzlabošana	23
IV. Komunikācija ar sabiedrību	24
<i>Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi</i>	<i>24</i>
<i>Sabiedrības līdzdalība</i>	<i>25</i>
V. Plāni 2013. gadam.....	26

KONKURENCES PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJAS UZRUNA

2012. gada vidū, pēc nepilnu gadu ilgas prombūtnes, esmu atgriezusies Konkurences padomē – šoreiz jau iestādes vadītājas statusā, bet ar iepriekšējo Konkurences padomes locekles un arī vecākās konkurences tiesību ekonomistes pieredzi. Man šis amats pirmām kārtām nozīmē jaunu izaicinājumu mainīt to, ko iepriekš, pirms vairākiem gadiem, darbu privātajā sektorā nomainot pret valsts pārvaldes iestādes specifiku, esmu atzinusi par efektīvam darbam traucējošu. Priecājos, ka valsts pārvalde Latvijā mainās, ierobežotie resursi liek atbrīvoties no liekas birokrātijas un neefektīvu procesu atražošanas. Un ir tikai normāli, ka arī valsts pārvaldē aizvien būtiskāks kļūst jautājums: kā novērtēt un veidot iestādes darbību maksimāli efektīvu.

2012. gadā Konkurences padomē gan paši, gan izmantojot sabiedriskās domas pētījumu esam veikuši sava darba revīziju. Esam izvērtējuši, kur pašlaik atrodamies institucionālajā, funkcionālajā, personāla un budžeta attīstībā un kas ir darāms, lai Latvijā vienīgā konkurences uzraudzības institūcija turpinātu veidoties par modernu valsts pārvaldes iestādi, kur radīti visi nepieciešamie apstākļi, lai spētu operatīvi un produktīvi risināt sabiedrībai svarīgākos jautājumus, kas izriet no konkurences politikas pamatvērtībām.

Profesionāli, entuziastiski un konkurences politikas pamatprincipam sniegt vienādas iespējas tirgus dalībniekiem konkurences attīstībai sabiedrības interesēs uzticami darbinieki ir Konkurences padomes lielākā vērtība. Ar katru gadu palielinās izmeklējamo lietu un sektorpolitiku jomās vērtēto jautājumu sarežģītība. Konkurences padome līdz šim ir apliecinājusi savu augsto kompetenci, neitralitāti un objektivitāti, un arī turpmāk šīs būs mūsu darba pamatvērtības. Tāpēc iestādes rīcībspējas stiprināšana, gan pilnveidojot konkurences normatīvo regulējumu, gan veidojot motivējošu personālpolitiku, ir un būs pamats tam, lai iestāde varētu maksimāli efektīvi īstenot savas prioritātes. Un tās ir – ar nesaudzīgu bardzību vērsties pret smagākajiem konkurences pārkāpumiem, kas ir kartelvienošanās un dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kas izjauc tirgos līdzsvaru, un regulāri un mērķtiecīgi veidot konkurences veicināšanas pasākumus, lai jau preventīvi izskaustu šādu pārkāpumu rašanos.

Esmu pārliecināta, ka iestāde, neraugoties uz joprojām trūcīgajiem resursiem, ar šiem uzdevumiem veiksmīgi tiks galā. Jo neesam iesācēji! 2012. gads ir bijis vēsturiski zīmīgs, jo apritēja 20 gadu, kopš Latvijā tiek aizsargātas konkurences tiesības. Šodienas Konkurences padomes priekštece, Monopoldarbības uzraudzības komiteja, tika izveidota 1992. gada 12. novembrī, un 20 gadu laikā soli pa solim Latvijā ir izveidots spēcīgs normatīvais regulējums un profesionāls un uzticams šo tiesību uzraugs. Tāpēc Konkurences padomes uzkrātā pieredze ļaus arī turpmāk arvien veiksmīgāk sargāt gan uzņēmēju tiesības darboties vienlīdzīgas konkurences apstākļos, gan patērētāju iespējas gūt labumu, ko šāda uzņēmumu godīga sāncensība sniedz.

Skaidrīte Ābrama
Konkurences padomes priekšsēdētāja

20 gadi konkurences tiesībām Latvijā

Pirmais konkurences tiesību regulējums tika pieņemts tikai nedaudz vairāk kā trīs mēnešus pēc dienas, kas Latvija atguva neatkarību. 1992. gada 12. novembrī tika izveidota Monopoldarbības uzraudzības komiteja, kas uzraudzīja šī likuma ievērošanu. 2012. gadā Konkurences padome [atskatījās uz paveikto](#), lai smeltos iedvesmu turpmākajam darbam.

Konkurences padomei jauna vadītāja

2012. gadā priekšsēdētājas amatā stājās Skaidrīte Ābrama – speciāliste ar pieredzi privātās uzņēmējdarbības jomā, kas savu profesionalitāti uz zināšanas par konkurences tiesībām un to piemērošanu pierādījusi, iepriekš strādājot par Konkurences padomes locekli un vecāko ekonomisti.

www.kp.gov.lv – jauns veidols, jauns saturs

Jaunā interneta vietne veidota kā interaktīvs ceļvedis, kas ļauj viegli atrast un izmantot gadu gaitā uzkrāto konkurences tiesību piemērošanas praksi un šodienas aktuālo informāciju, ērti uzrunāt konkurences uzraugus un – izprast savas konkurences tiesības.

Novērsta ļaunprātība nepārtikas preču mazumtirdzniecības jomā

Starp visiem 2012. gadā konstatētajiem konkurences tiesību pārkāpumiem šis izceļams īpaši – pirmo reizi konstatēts, ka tirgus varu ļaunprātīgi izmantojis nepārtikas preču mazumtirgotājs AS „Drogas”. Lielo mazumtirdzniecības ķēžu un to piegādātāju attiecību regulējums izveidots 2008. gadā, un iepriekš tā pārkāpumi konstatēti tikai pārtikas un ikdienas patēriņa preču tirgotāju Rimi un Maxima darbībās.

Nosacījumi televīziju apvienošanai

Izvērtējot MTG Broadcasting AB un AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija” apvienošanas, Konkurences padome izstrādāja plašus saistošos noteikumus, kas īpaši aizsargā reklāmdevēju, televīzijas satura izplatītāju un televīzijas skatītāju intereses.

Priekšdarbi stingrākai sodu kontrolei

Būtiskākie uzlabojumi, ko paredz Konkurences likuma grozījumu projekts, novērsīs uzņēmumu iespējas izvairīties no soda nomaksas un ļaus efektīvāk īstenot tiesisko pienākumu piespiedi izpildi.

Starptautiska konference Rīgā

Konkurences padomes organizētā IX ikgadējā Baltijas valstu konkurences konference Rīgā divu dienu garumā pulcēja vairāk nekā 60 dalībniekus. Pirmo reizi Latvijā viena no konferences dienām tika veidota atklāta, aicinot piedalīties arī uzņēmējdarbības vides pārstāvjus.

Konkurences padome – Latvijas vēstnese OECD

2012. gads ir pirmais, kopš Latvijas Konkurences padomei vēl pirms Latvijas uzņemšanas OECD dotas tiesības novērotāja statusā piedalās OECD Konkurences komitejas sanāsmēs.

I. PAMATINFORMĀCIJA

Latvijas Republikas Konkurences padome ir tiešās valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas Ekonomikas ministrijas pārraudzībā un īsteno valsts politiku konkurences attīstības un aizsardzības jautājumos. Konkurences padomes neatkarība, veicot izmeklēšanas un pieņemot lēmumus, ir noteikta Konkurences likumā.

Konkurences padomes mērķis ir nodrošināt iespēju katram tirgus dalībniekam veikt ekonomisko darbību brīvas un godīgas konkurences apstākļos, kā arī nodrošināt labvēlīgus apstākļus konkurences saglabāšanai, aizsardzībai un attīstībai sabiedrības interesēs.

Konkurences padomes uzdevumi un tiesības ir noteiktas Konkurences likumā, Reklāmas likumā, Eiropas Padomes regulā Nr. 1/2003 „Par konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Eiropas Kopienas dibināšanas Līguma 81. un 82. pantā”, Ministru kabineta 2008. gada 29. septembra noteikumos Nr. 795 „Konkurences padomes nolikums” un citos normatīvajos aktos.

Ar savu darbību iestāde īsteno budžeta programmas „Godīgas konkurences nodrošināšana, iekšējā tirgus un patērētāju tiesību aizsardzība” (26.00.00) apakšprogrammu „Konkurences politikas ieviešana” (26.02.00).

Konkurences padomes uzdevumi:

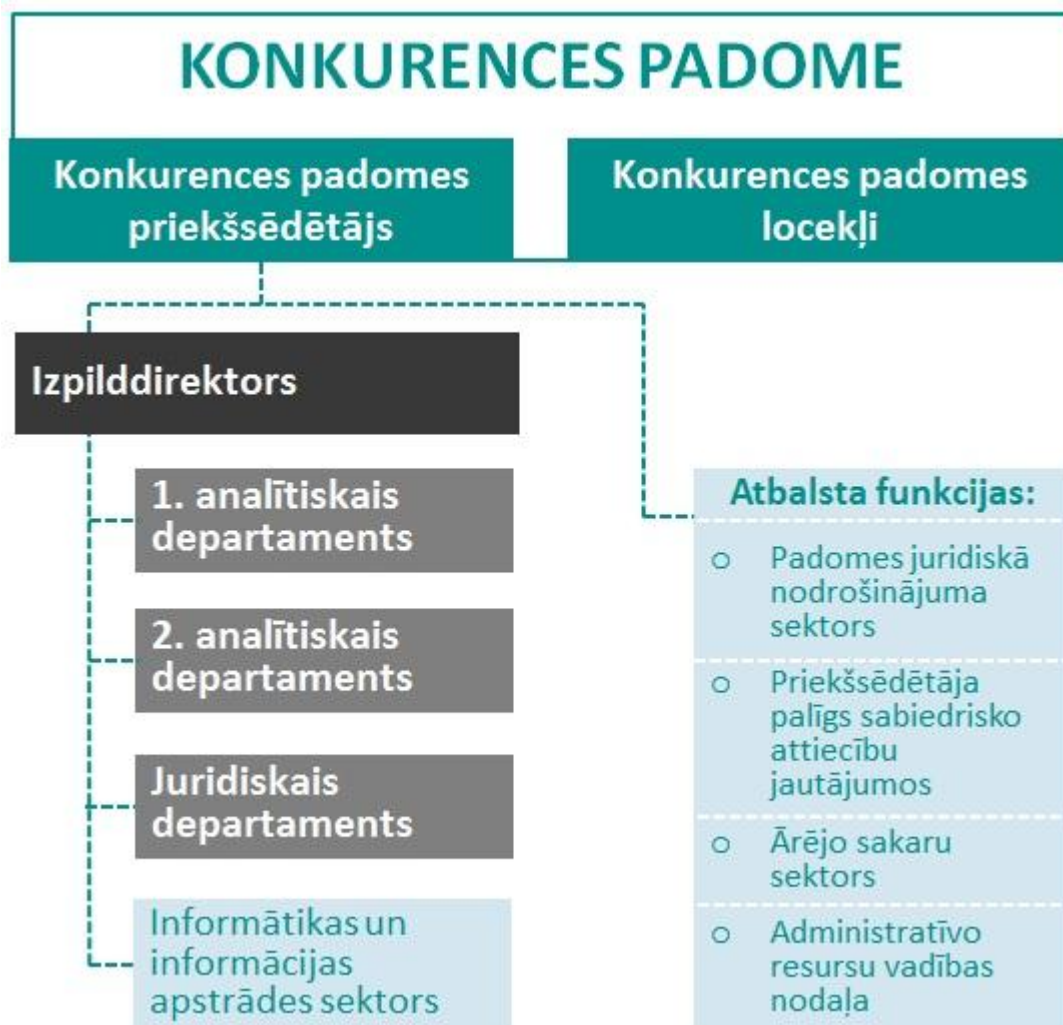
1. Nodrošināt konkurenci regulējošo tiesību aktu visaptverošu piemērošanu, lai:
 - tirgus dalībnieki neslēgtu aizliegtas vienošanās;
 - apvienošanās gadījumā nenotiktu tādas izmaiņas konkrētajā tirgū, kas varētu negatīvi ietekmēt patērētājus un citus tirgus dalībniekus;
 - tirgus dalībnieki neizmantoju ļaunprātīgi savu dominējošo stāvokli, tādējādi negatīvi ietekmējot citus tirgus dalībniekus un patērētājus;
 - tirgus dalībnieki neizplatītu tādu maldinošu reklāmu, kura būtiski ietekmē konkurenci kopumā;
2. Atbilstoši Konkurences padomes kompetencei veicināt konkurenci tajos tirgos, kur konkurences nav vai tā ir ierobežota;
3. Nodrošināt, lai citu valsts institūciju izstrādātie normatīvie akti nodrošinātu konkurences aizsardzību, saglabāšanu un attīstību;
4. Nodrošināt, lai sabiedrība saņemtu plašu informāciju par konkurences ietekmi uz tirgus darbību un iedzīvotāju labklājību;
5. Nodrošināt, lai Latvijas intereses tiktu pilnvērtīgi pārstāvētas attiecīgajās Eiropas Savienības un starptautiskajās organizācijās.

Konkurences padomes darbības virzieni ir konkurences aizsardzība, konkurences veicināšana, kā arī iestādes lomas stiprināšana Eiropas Savienības tiesību aktu izstrādē, izpildē un starptautiskajās organizācijās un sadarbības tīklos.

Šo darbības virzienu ietvaros 2012. gadam Konkurences padome bija izvirzījusi noteiktas prioritātes – atklāt un novērst smagākos Konkurences likuma pārkāpumus (karteļa vienošanās un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu), veikt plašas tirgus uzraudzības aktivitātes, lai savas kompetences ietvaros novērstu konkurences kropļojumus patērētājiem īpaši būtiskos tirgos. Būtisku darbu bija paredzēts veikt normatīvā regulējuma uzlabošanai, izstrādājot priekšlikumus Konkurences likuma un Civilprocesa likuma grozījumiem. Tāpat Konkurences padome paredzēja veikt sabiedrības informēšanas aktivitātes.

1.1. Konkurences padomes struktūra

Saskaņā ar Konkurences padomes reglamentu, kurā noteikta tās struktūra, atbildību sadalījums, vadības un darba organizācija, Konkurences padomes sastāvā ietilpst koleģiālā lēmējinstītūcija, patstāvīgās struktūrvienības un izpildinstītūcija (skat. 1. att.).

1. attēls. Konkurences padomes struktūras shēma

Lēmējinstītūcijas – Konkurences padomes – sastāvā ir tās priekšsēdētājs un divi Konkurences padomes locekļi. Konkurences padomi vada Konkurences padomes priekšsēdētājs. Konkurences padomes priekšsēdētāju un Konkurences padomes locekļus pēc ekonomikas ministra ieteikuma amatā apstiprina Ministru kabinets. Priekšsēdētāja un padomes locekļu pilnvaru laiks ir pieci gadi, tāpat šīs amatpersonas iespējams iecelt amatā atkārtoti. Konkurences padomes priekšsēdētāja pakļautībā darbojas padomes struktūrvienības – Administratīvo resursu vadības nodaļa, Ārējo sakaru sektors un Padomes juridiskā nodrošinājuma sektors – un priekšsēdētāja palīgs sabiedrisko attiecību jautājumos.

Izpildinstītūcijas – Izpilddirekcijas – darbu vada izpilddirektors, kas ir tieši pakļauts Konkurences padomes priekšsēdētājam. Izpilddirekcijas struktūrvienības – divi analītiskie departamenti un Juridiskais departaments – izskata iesniegumus un izmeklē Konkurences likuma pārkāpumus, sagatavo atzinumus un lēmumu projektus, veic konkurences vides

uzraudzību, nodrošina lēmumu tiesisko pienākumu izpildes kontroli un pārstāv Konkurences padomi tiesās.

2012. gadā Izpilddirekcijas ietvaros tika izveidota **jauna struktūrvienība – Informātikas un informācijas apstrādes sektors**. Tā ietvaros darbosies informātikas speciālists, kas sniedz atbalstu elektronisko datu un pierādījumu ieguvē un apstrādē, kā arī nodrošina izmeklēšanas metožu pilnveidošanu un sagatavo metodiskos materiālus. Tāpat sektora ietvaros darbosies divi vecākie ekonomisti, kas sniedz atbalstu ekspertiem ekonomisku jautājumu risināšanā un konsultē padomes locekļus par konkurences tiesību piemērošanas ekonomiskajiem aspektiem.

II. KONKURENCES PADOMES DARBĪBAS REZULTĀTI 2012. GADĀ

2012. gadā Konkurences padome ir sasniegusi visus plānotos rezultātīvos rādītājus, kas iestādei noteikti budžeta apakšprogrammas „Konkurences politikas ieviešana” ietvaros (skat. 1. tabulu).

1. tabula. Konkurences padomes darbības rezultātīvie rādītāji

Nr.	Pasākuma/ darbības rezultāts aktivitāte	Plānotais rezultatīvais rādītājs	Sasniegtais rezultatīvais rādītājs
1.	Veikta iesniegumu izskatīšana un lietu izpēte, pārtraukti konstatētie pārkāpumi (lietu skaits)	20	23
2.	Izvērtēta tirgus dalībnieku plānoto apvienošanas seku ietekme uz konkurējošo vidi tirgū (lietu skaits)	8	12
3.	Izpētīta tirgus dalībnieku uzvedība un rīcība tirgus segmentos (uzraudzību skaits)	12	12
4.	Veikti tirgus aizsardzības preventīvie pasākumi, sniedzot konkurenci regulējošo normatīvo aktu skaidrojumus un priekšlikumus normatīvo aktu un to projektu pilnveidošanai	60	63
5.	Organizētas preses konferences, tikšanās, semināri un apmācības (pasākumu skaits)	6	12
6.	Sagatavoti un publiskoti viedokļi un atzinumi par aktuālākajām tēmām, publicēti darbības pārskati (skaits)	10	11

Saskaņā ar plānoto Konkurences padome ir sniegusi gan tai uzticētos starpiestāžu, gan publiskos pakalpojumus: izskatījusi iesniegumus par Konkurences likuma un Reklāmas likuma pārkāpumiem, sniegusi konsultācijas par konkurences tiesību jautājumiem, izskatījusi iesniegumus par tirgus dalībnieku paziņoto vienošanos, pieņēmusi lēmumus par tirgus dalībnieku apvienošanu, kā arī informējusi sabiedrību par konkurences aizsardzības un uzraudzības jomas jautājumiem.

2.1. Konkurences padomes pieņemtie lēmumi

2. tabula. Lēmumu statistikas kopsavilkums:

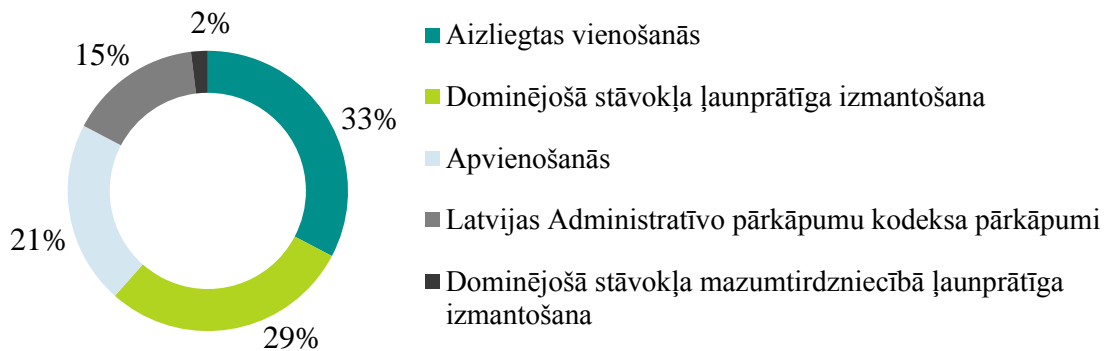
Aizliegtas vienošanās	17
Konstatēts pārkāpums	6
Lietā nav ierosināta	3
Lietas izpēte izbeigta	8
Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana	15
Konstatēts pārkāpums	4
Lietā nav ierosināta	8
Lietas izpēte izbeigta	1
Lietas izpēte izbeigta pēc rakstveida apņemšanās saņemšanas	2
Dominējošā stāvokļa mazumtirdzniecībā ļaunprātīga izmantošana	1
Konstatēts pārkāpums	1
Uzņēmumu apvienošanās	11
Apvienošanās atļauta	8
Apvienošanās atļauta ar saistošiem noteikumiem	2
Konstatēts pārkāpums (apvienošanās savlaicīga nepaziņošana)	1
Reklāmas likuma pārkāpumi	0
Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumi	8
Informācijas nesniegšana un nepatiesas informācijas sniegšana	7
Konkurences padomes lēmumu un amatpersonu likumīgo prasību nepildīšana	1
Kopā	51¹

2012. gadā Konkurences padome pieņēma kopumā 51 lēmumu. Ar 12 lēmumiem tika konstatēti Konkurences likuma pārkāpumi, par kuriem kopumā 13 uzņēmumiem piemēroti naudas sodi 253 725,01 latu apmērā.

Astoņos gadījumos Konkurences padome piemēroja naudas sodus par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumiem (kopumā 6680 latu apmērā). Sodītie uzņēmumi vai nu nav snieguši informāciju, vai snieguši nepatiesus datus, vai arī nav pildījuši Konkurences padomes lēmumu un amatpersonu likumīgas prasības.

Lēmumu procentuālais sadalījums pa pārkāpumu veidiem attēlots 2. attēlā.

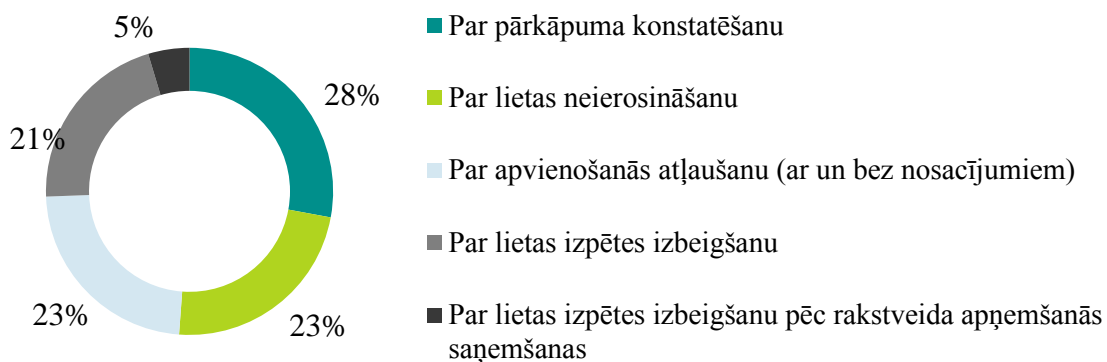
¹ Vienā gadījumā pieņemts lēmums neierosināt lietu vienlaikus par aizliegtu vienošanos un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, tāpēc lēmumu skaits pa pārkāpumu grupām pārsniedz kopējo lēmumu skaitu

2. attēls. Konkurences padomes 2012. gadā pieņemto lēmumu sadalījums pa pārkāpumu veidiem

Attiecībā uz smagāko konkurences pārkāpumu – vienošanās aizlieguma pārkāpumu un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas – atklāšanu un novēršanu pērn pieņemti kopumā 32 lēmumi un ar 10 no tiem tika konstatēti pārkāpumi, tādējādi kopumā sodīti 11 uzņēmumi un tiem piespriesti naudas sodi 209 032,26 latu apmērā.

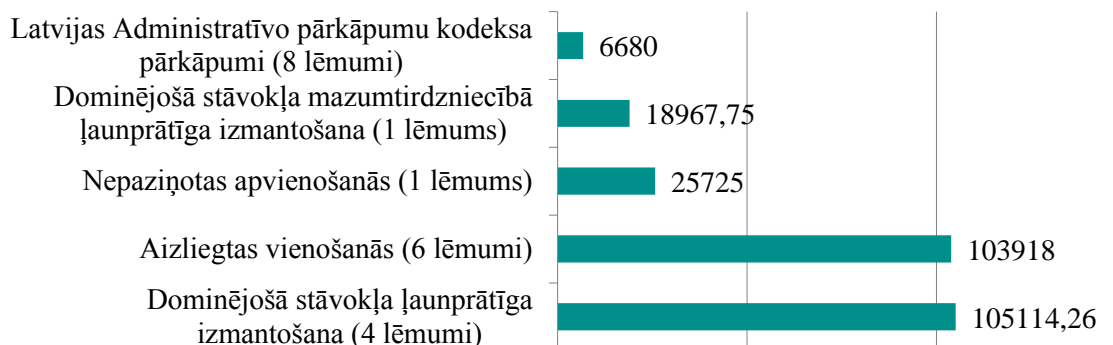
Lēmumi par Konkurences likuma pārkāpuma konstatēšanu kopumā 2012. gadā tika pieņemti 12 lietās. 10 lietās Konkurences padome lēma par lietas neierosināšanu, jo tirgus dalībnieku iesniegumos paustās bažas par iespējamiem pārkāpumiem neapstiprinājās. Deviņi lēmumi pieņemti par lietas izpētes izbeigšanu gadījumos, kad sākotnējā informācija liecināja par iespējamu Konkurences likuma pārkāpumu, taču izpētes gaitā tas netika pierādīts, savukārt 10 lēmumi saistīti ar apvienošanās kontroli (skat. 3. att.).

3. attēls. 2012. gadā par Konkurences likumu pieņemto lēmumu veidi

Piemērotie naudas sodi

2012. gadā kopumā 20 lēmumu ietvaros Konkurences padome ir piemērojusi naudas sodus 260 405,01 latu apmērā (skat. 4. att.). Naudas sodi piemēroti 21 uzņēmumam.

4. attēls. Piemēroto naudas sodu summa (latos) sadalījumā pa pārkāpumu veidiem

Tirgus dalībniekiem par Konkurences likuma pārkāpumiem uzlikto naudas sodu apmērs pārskata periodā bija diapazonā no 500 līdz 50 000 latiem. Piemērotā soda lielums ir atkarīgs no pārkāpuma ilguma un izraisītajām sekām nepaziņotu apvienošanās gadījumā vai no attiecīgā tirgus dalībnieka iepriekšējā finanšu gada apgrozījuma, pārkāpuma smaguma, ilguma, izraisītajām sekām un citiem faktoriem aizliegtu vienošanos un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā.

Pārskata gada laikā astoņos gadījumos Konkurences padome ir piemērojusi sodus par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumiem – informācijas nesniegšanu un nepatiesas informācijas sniegšanu, kā arī Konkurences padomes lēmumu un amatpersonu likumīgo prasību nepildīšanu.

2012. gada laikā par Konkurences likuma un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pārkāpumiem **valsts budžetā ieskaitīti** Konkurences padomes iepriekšējo un arī 2012. gada laikā piemērotie **naudas sodi 896 806,09 latu apmērā.**

Līdz 2012. gada beigām nav samaksāti Konkurences padomes uzliktie naudas sodi 8 452 704,29 latu apmērā – nav beidzies to nomaksai atvēlētais laiks, ir uzsākta lēmuma par naudas soda uzlikšanu piespiedu izpilde, kuru veic zvērināts tiesu izpildītājs, vai arī lēmums ir pārsūdzēts un rit tiesvedība. Gadījumā, ja Konkurences padomes lēmums tiek pārsūdzēts, tā ietvaros piemērotais naudas sods uzņēmumam jāmaksā tikai pēc tiesvedības beigām, ja vien tiesa to neatceļ.

2.2. Tiesvedība

Konkurences padomes gala lēmumus par konkurences tiesību pārkāpumiem var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas. Attiecīgi nav pārsūdzami lēmumi par lietas ierosināšanu, par papildu izpēti uzsākšanu tirgus dalībnieku apvienošanās kontroles lietās un par lēmuma pieņemšanas termiņa pagarināšanu.

No visiem Konkurences padomes 2012. gadā pieņemtajiem lēmumiem pārsūdzēti tika 16.

2012. gadā **tiesvedība tika izbeigta 13 lietās**, visās spēkā stājoties Konkurences padomes lemtajam. Vienā gadījumā tiesvedība izbeigta pēc administratīvā līguma noslēgšanas, bet 12 lietās tiesa atstājusi spēkā Konkurences padomes lēmumu.

Kopumā **administratīvie līgumi** pērn tika noslēgti ar pieciem tirgus dalībniekiem. Administratīvo līgumu jeb izlīgumu Konkurences padome ir tiesīga slēgt, lai izbeigtu tiesisku strīdu. Tādējādi netiek pieļauta ilgstošā tiesvedība, kas parasti seko Konkurences padomes lēmumu pārsūdzībai, ļaujot taupīt valsts pārvaldes resursus un paātrināt piemērotā naudas soda nomaksu. Savukārt uzņēmumiem, ar ko tiek slēgts līgums, parasti tiek samazināts piemērotais naudas sods. Kā vienu no pamatnosacījumiem administratīvā līguma noslēgšanai Konkurences padome izvirza vainas konkrētajā pārkāpumā atzīšanu. Pēc līguma noslēgšanas Konkurences padomes lēmums stājas spēkā.

Pārskata periodā ir notikušas 48 tiesas sēdes, kurās skatīti pārsūdzētie Konkurences padomes lēmumi. 2012. gadam beidzoties, par Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem tiesvedībā atradās 34 lietas.

Starp būtiskākajiem pērn pieņemtajiem tiesas spriedumiem minams Augstākās tiesas Senāta spriedums, ar kuru atstāts spēkā Konkurences padomes 2009. gada lēmums par nepaziņotu apvienošanu sodīt AS „Sentor Farm aptiekas”. Savā spriedumā tiesa atzina, ka par apvienošanās īstenošanu nav jāuzskata vienīgi aptiekas licences iegūšana, ja pastāv citi pierādījumi, kas liecina, ka viens uzņēmums ir ieguvis kontroli citā uzņēmumā.

Tāpat būtisks ir arī Administratīvās apgabaltiesas spriedums noraidīt SIA „Preiss” prasību atcelt Konkurences padomes 2011. gadā pieņemto lēmumu sodīt SIA „Terra Serviss” un SIA „Preiss Agro” par aizliegtu vienošanos. Atzīstot Konkurences padomes lēmumu par tiesisku un pamatotu, tiesa atbalstīja iestādes rīcību, maksātnespējīgajai SIA „Preiss Agro” naudas sodu piemērojot solidāri ar tās mātes sabiedrību SIA „Preiss”, jo SIA „Preiss” kā SIA „Preiss Agro” īpašnice varēja kontrolēt savas meitas sabiedrības lēmumu pieņemšanu. Tiesai nostiprinot solidārās atbildības principa izmantošanu, tiek stiprināta tirgus dalībnieku atbildība par konkurences tiesību pārkāpumiem, attiecīgi motivējot šādus pārkāpumus nepieļaut.

2.3. Konkurences likuma pārkāpumu izmeklēšana

Aizliegtas vienošanās

Aizliegtas vienošanās ir īpaši smags konkurences tiesību pārkāpums, kas var nodarīt lielu un parasti neatgriezenisku kaitējumu konkrētajam tirgum, patērētājiem un nereti ilgtermiņā arī pašiem pārkāpumā iesaistītajiem uzņēmumiem, kas, neizjutot konkurences spiedienu, zaudē konkurētspēju. Tāpēc aizliegtu vienošanos atklāšana un novēršana ir viena no galvenajām Konkurences padomes prioritātēm.

2012. gadā Konkurences padome pieņēma 17 lēmumus par iespējamiem vienošanās aizlieguma pārkāpumiem. Ar sešiem lēmumiem tika konstatēti pārkāpumi un kopumā uzņēmumiem piemēroti naudas sodi Ls 103 918 apmērā. Ar trim lēmumiem tika lemts par lietas neierosināšanu, jo pēc padziļinātas situācijas izpētes netika gūts apstiprinājums bažām, ko par iespējamiem pārkāpumiem pauduši iesniegumu iesniedzēji. Astoņos gadījumos tika lemts par ierosinātas lietas izbeigšanu, jo izpētes gaitā netika gūti pierādījumi iespējamajam pārkāpumam, par ko liecināja sākotnēji Konkurences padomes rīcībā esošā informācija.

Lai arī uzņēmējiem ir nodrošināta iespēja iecietības programmas ietvaros ziņot par dalību kartelī un kā pirmajam ziņotājam tikt atbrīvotiem no naudas soda, līdz šim šī iespēja nav izmantota. Tādējādi vienošanās aizlieguma pārkāpumu atklāšana lielā mērā ir iespējama tieši

pateicoties Konkurences padomes aktīvai darbībai, analizējot norises tirgos. Tā piecās no sešām lietām, kuru ietvaros pērn tika konstatēti pārkāpumi, izmeklēšana tika uzsākta pēc Konkurences padomes iniciatīvas – informāciju par iespējamajiem pārkāpumiem iestāde ieguva tirgus uzraudzību laikā. Savukārt vienā lietā informāciju par iespējamo pārkāpumu Konkurences padomei sniedza Iepirkumu uzraudzības birojs.

Starp pērn konstatētajiem pārkāpumiem bijuši gan gadījumi, kad uzņēmumi cenšas ierobežot savu konkurentu iespējas darboties tirgū, gan tirgu sadale un cenu līmeņa fiksēšana par sliktu patērētājiem, gan arī gadījums, kad vienošanās aizliegumu pārkāpuši publiska iepirkuma pretendenti.

Tā, pēc 2011. gadā atklātā pārkāpuma SIA „RIMI Latvia” darbībās turpinot vētīt tirdzniecības centru un to enkurnomnieku (ikdienas patēriņa preču lielveikalu) līgumus, pērn Konkurences padome konstatēja divus līdzīgus pārkāpumus. Tika konstatēts, ka ierobežojumus tirdzniecības centru telpu iznomātājiem iznomāt telpas citiem uzņēmumiem bez konkrētā enkurnomnieka atļaujas līgumos iekļāva arī SIA „MAXIMA Latvija” un SIA „PALINK”. Kaitējums, ko šādi ierobežojumi var radīt, ir samazinātas izvēles iespējas patērētājiem un ierobežotas attīstības iespējas mazajiem, specializētajiem pārtikas veikaliem, kā arī palielināta ražotāju atkarība no mazumtirdzniecības lielveikaliem, jo tiem tiek liegta iespēja veidot efektīvu – pietiekoši ātri un ērti sasniedzamu – alternatīvu izplatīšanas kanālu, izvietojot savus specializētos veikalus tirdzniecības centros.

Tirgus uzraudzības ietvaros pārbaudot neproduktīvo mājdzīvnieku barības un zāļu izplatītāju darbības, Konkurences padome konstatēja divas vertikālas aizliegtas vienošanās – gadījumus, kad vairumtirgotāji fiksēja tālākpārdošanas cenas savai produkcijai, neļaujot mazumtirgotājiem tās noteikt zemākas, kā arī atsevišķos gadījumos īstenoja tirgus sadali. Šāda vairumtirgotāju rīcība kavē tirgotāju (zooveikalu, veterināro klīniku, citu vairumtirgotāju) savstarpējo konkurenci un ierobežo patērētāju iespējas iegādāties konkrētās preces lētāk.

Pēc Iepirkumu uzraudzības biroja sniegtas informācijas par sakritībām divu viena iepirkuma pretendenta – būvniecības uzņēmumu – pieteikumos Konkurences padome konstatēja, ka šie uzņēmumi algojuši vairākus darbiniekus, kas ilgstoši strādājuši vienlaicīgi abos uzņēmumos, viena uzņēmuma komercdarbības plānus neizbēgami padarot zināmus arī otram. Konkrētie darbinieki arī gatavojuši dokumentāciju iepirkumam, tā izpaužot komercnoslēpumu saturošus datus konkurējošam uzņēmumam un likvidējot to savstarpējo konkurenci.

Par biedru savstarpējās konkurences ierobežošanu pērn sods piemērots arī vienai profesionālajai asociācijai – Latvijas Atslēgmeistaru brālībai. Tā bija izstrādājusi vienotu ieteicamo cenu lapu, tādējādi ierobežojot konkurenci starp biedrības biedriem. Pat tad, ja šīs cenas tiešā veidā netiek piemērotas, tiek ievērojami samazināta neskaidrība par konkurentu iespējamajām cenām. Tādējādi var rasties situācija, kad, vadoties pēc ieteicamajām cenām, par pakalpojumu var tik prasīta lielāka samaksa, nekā konkrētais pakalpojuma sniedzējs varētu atļauties piedāvāt brīvas konkurences apstākļos.

Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana

Jebkurā brīvā tirgū tirgus spēku ietekmē var izveidoties uzņēmumi, kas atrodas dominējošā stāvoklī. Šādu uzņēmumu tirgus vara ir pietiekama, lai darbotos pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem vai patērētājiem, tomēr atrašanās dominējošā stāvoklī pati par sevi nav pārkāpums – aizliegta ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kavējot konkurentu ienākšanu vai darbību konkrētajā tirgū.

Dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas novēršana ir īpaši svarīga mazajiem un vidējiem uzņēmējiem, kuriem ierobežotu resursu dēļ nav iespējas uzvarēt negodīgā konkurences cīņā. Būtiski tas ir arī patērētājiem, jo netiek pieļauta tirgus situācijai neatbilstošu cenu veidošana.

2012. gadā Konkurences padome pieņēma 15 lēmumus par iespējamu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. No tiem četri lēmumi bijuši par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu, viens par lietas izpēti izbeigšanu un astoņi – par lietas neierosināšanu. Divos gadījumos pieņemts lēmums izbeigt lietas izpēti pēc tam, kad no uzņēmuma saņemta rakstveida apņemšanās pārtraukt pārkāpumu un novērst tā radītās sekas.

Par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu naudas sodu kopumā 105 114,26 latu apmērā Konkurences padome piemērojusi četrām komercsabiedrībām. Savukārt vienam uzņēmumam piemērots sods 18 967,75 par dominējošā stāvokļa mazumtirdzniecībā² ļaunprātīgu izmantošanu.

Trijos no pērn konstatētajiem pārkāpumu gadījumiem dominējošie uzņēmumi, izmantojot savu tirgus varu, centušies ierobežot citu uzņēmumu iespējas darboties tirgū. Tā, kuģu radīto naftas atkritumu attīrīšanas uzņēmums Rīgas brīvoštā, SIA „Eko osta”, nepamatoti atteica sadarbību SIA „Corvus Company”, izslēdzot to no kuģu radīto naftas atkritumu savākšanas tirgus Rīgas brīvoštā. SIA „Forum Cinemas” ļaunprātīgi izmantoja savu tirgus varu, lai gūtu konkurences priekšrocības kinofilmu izplatīšanas tirgū, bet Ventspils pašvaldības ūdensapgādes uzņēmumam SIA „Ūdeka” ierobežoja citu uzņēmumu iespējas sniegt ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojumus.

Savukārt VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” pārkāpa likumu, bez objektīva pamatojuma lidsabiedrībai Ryanair piemērojot ievērojami zemāku maksu par lidostas pakalpojumiem nekā lidsabiedrībai airBaltic.

Pērn pirmo reizi Konkurences padome ar lēmumu konstatējusi, ka dominējošo stāvokli mazumtirdzniecībā³ ļaunprātīgi izmantojis nepārtikas preču mazumtirgotājs (AS „Drogas”). Lielo mazumtirdzniecības ķēžu un to piegādātāju attiecību regulējums Konkurences likumā tika ietverts 2008. gadā, un iepriekš šī regulējuma pārkāpumi konstatēti tikai pārtikas un ikdienas patēriņa preču tirgotāju SIA „Rimi Latvia” un SIA „Maxima Latvija” darbībās. Lēmumā ietvertais AS „Drogas” pārkāpuma būtības apraksts ļauj ražotājiem un piegādātājiem, kas ikdienā saskaras ar pārmērīgu lielo mazumtirgotāju spiedienu, salīdzināt savu pieredzi ar lēmumā aprakstīto un izmantot to sarunās ar tirgotāju vai lemt par vēršanos Konkurences padomē.

Uzņēmumu apvienošanās kontrole

Pērn 11 uzņēmumu darījumi atbildeši Konkurences likumā noteiktajiem kritērijiem, pēc kuru sasniegšanas, lai apvienotos, nepieciešama Konkurences padomes atļauja.

No tiem astoņos gadījumos Konkurences padome pieņēmusi atļaujošu lēmumu, divos gadījumos apvienošanās tika atļauta ar saistošiem noteikumiem, kas novērš iespējamo

² Dominējošais stāvoklis mazumtirdzniecībā būtiski atšķiras no klasiskā dominējošā stāvokļa tieši tirgus varas apjoma ziņā. Uzņēmumam, kas atrodas dominējošā stāvoklī mazumtirdzniecībā, piemīt spēja uzspiest netaisnīgus darījuma nosacījumus vai maksājumus piegādātājiem, taču atšķirībā no klasiskā dominējošā stāvokļa nepiemīt spēja rīkoties pilnīgi neatkarīgi no patērētājiem vai konkurentiem. Attiecīgi atrašanās dominējošā stāvoklī mazumtirdzniecībā uzņēmumam uzliek īpašu atbildību, veidojot attiecības ar piegādātājiem.

³ Skat. 2. atsauci.

kaitējumu tirgum un konkurencei, bet ar vienu lēmumu tirgus dalībniekam ir piemērots naudas sods par apvienošanās ziņojuma neiesniegšanu.

Uzraugot apvienošanās, Konkurences padomes galvenā prioritāte ir sabiedrības interešu aizsardzība, nepieļaujot pārmērīgu tirgus koncentrāciju un saglabājot izvēli patērētājiem. Vienlaikus iestāde tiecas nodrošināt tirgus dalībnieku ziņojumu ātru un kvalitatīvu izskatīšanu.

Starp būtiskākajiem pērn izvērtētajiem darījumiem minami divi: MTG Broadcasting AB un AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija” apvienošanās un AS „Rīgas piena kombināts” un AS „Valmieras piens” apvienošanās. Abos šajos gadījumos, lai novērstu apvienošanās iespējamo negatīvo ietekmi uz tirgu un patērētājiem, Konkurences padome uzņēmumiem piemēroja virkni saistošo noteikumu. Televīziju apvienošanās gadījumā ar saistošajiem noteikumiem īpaši tiek aizsargātas reklāmdevēju, televīzijas satura izplatītāju un televīzijas skatītāju intereses, bet piena kombinātu gadījumā – zemnieku, mazāko tirgotāju un patērētāju intereses.

2.4. Tirgus uzraudzība

Tirgus uzraudzības ir būtisks konkurences veicināšanas un aizsardzības rīks – tirgus uzraudzību ietvaros iegūstot informāciju par mērķtiecīgi izvēlētiem tirgiem, Konkurences padome veic konkurences situācijas analīzi, nepieciešamības gadījumā izstrādā un iesniedz atbildīgajām institūcijām priekšlikumus konkurences situācijas uzlabošanai, kā arī pārbauda, vai uzraugamajā tirgū netiek pārkāpts Konkurences likums.

Tā šēsi no 2012. gadā konstatētajiem Konkurences likuma pārkāpumiem tika atklāti, balstoties uz iestādes veikto tirgus uzraudzību ietvaros iegūtu informāciju.

2012. gadā Konkurences padome pabeidza uzraudzību divpadsmit⁴ tirgos:

- **Mājdzīvnieku barības tirgus uzraudzība.** Latvijā izplatītāko produktīvo mājdzīvnieku – liellopu, cūku un mājputnu – barības vairum un mazumtirdzniecības tirgus uzraudzības ietvaros tika apzināta konkurences situācija, kā arī cenu dinamika un pastāvošās barjeras mājdzīvnieku barības ražošanai un izplatīšanai. Konkurences tiesību pārkāpumi uzraudzības gaitā netika konstatēti, un Konkurences padome secināja, ka Latvijā darbojas spēcīgi ražotāji, pircējiem ir iespēja iegādāties arī importa produkciju, turklāt pēdējos gados daudzi lauksaimniecības produkcijas (cūkgaļas, olu, broilera gaļas) ražotāji ir sākuši mājdzīvnieku barību ražot paši. Savukārt, pārbaudot konkurences situāciju neproduktīvo mājdzīvnieku barības tirgū, Konkurences padome konstatēja divus aizliegtu vienošanos gadījumus, kad mājdzīvnieku barības vairumtirgotāji fiksēja produkcijas tālākpārdošanas

⁴ Informācija par vienu no 2010. gadā noslēgtajām tirgus uzraudzībām tiks publicēta 2013. gada pārskatā, jo plašākas informācijas izpaušana šī pārskata gatavošanas laikā var kaitēt izmeklēšanas interesēm. Informācija par iepriekš izmeklēšanas interešu aizsardzības dēļ nepublicējamām tirgus uzraudzībām:

- **Dzelzceļa kravu pārvadājumu pakalpojumu tirgus uzraudzība** tika noslēgta 2010. gadā. Tās ietvaros iegūtās informācijas un veiktās situācijas analīzes rezultātā tika ierosināta lieta par iespējamu konkurences tiesību pārkāpumu Latvijas tirgū dominējošā dzelzceļa kravu pārvadātāja SIA „LDZ Cargo” darbības, nosakot tarifus dažādu veidu pārvadājumiem. Lai arī lietas ietvaros pārkāpumi netika konstatēti, savā lēmumā Konkurences padome uzsvēra šī uzņēmuma īpašo atbildību ar savu rīcību nekavēt un nedeformēt konkurenci.
- **Atslēgmeistaru profesionālās darbības tirgus uzraudzība** tika noslēgta 2011. gadā. Uzraudzības laikā gūtā informācija kalpoja par pamatu, lai ierosinātu trīs pārkāpuma lietas. Vienā no šīm lietām tika pieņemts lēmums piemērot sodu Latvijas Atslēgmeistaru brālībai par savstarpējās konkurences ierobežošanu, izstrādājot vienotu ieteicamo cenu lapu. Divās lietās pēc padziļinātas izpētes konkurences tiesību pārkāpumi netika konstatēti.

- cenu, kā arī īstenoja tirgus sadali un tādējādi ierobežoja pircēju iespējas specializētajos zooveikalos un veterinārajās klīnikās konkrēto produkciju iegādāties par zemākām cenām.
- **Augu aizsardzības ķīmisko līdzekļu tirgus uzraudzības** ietvaros Konkurences padome apzināja konkurences situāciju, kā arī ieguva informāciju par iespējamu Konkurences likuma pārkāpumu un ierosināja pārkāpuma lietu šī informācijas padziļinātam vērtējumam.
 - **Sadzīves elektrotehnikas remonta pakalpojumu sniegšanas tirgus uzraudzības** ietvaros Konkurences padome informēja tirgus dalībniekus par darbībām, kas tiem būtu jāveic, lai to darbības tirgū nekādā veidā neierobežotu paralēlā importa iespējas un attiecīgi nesamazinātu potenciālo konkurenci un patērētāju iztēles iespējas.
 - **Autortiesību administrēšanas pakalpojumu tirgus uzraudzība**, kas tika veikta kā pēcpārbaude Konkurences padomes 2008. gadā pieņemtam lēmumam, ļāva ierosināt lietu pret autortiesību kolektīvā pārvaldījuma biedrību AKKA/LAA. Lietas izpētes rezultātā Konkurences padome jau 2013. gadā konstatēja, ka AKKA/LAA ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli tirgū un piemērojusi pārmērīgus tarifus par mūzikas atskaņošanu apmeklētājiem domātās telpās, tādējādi pārkāpjot gan Konkurences likumā, gan Līgumā par Eiropas Savienības darbību noteikto aizliegumu.
 - **Neapstrādātas radara meteoroloģiskās informācijas pakalpojuma sniegšanas tirgus uzraudzības** ietvaros pēc publiski izskanējušās informācijas, kā arī vairāku iedzīvotāju iesniegumu saņemšanas Konkurences padome izvērtēja Baltijas valstu meteoroloģisko dienestu rīcību, liedzot lietotājiem ar Latvijas IP adresēm pieeju atsevišķām meteoroloģiskā radara un laika apstākļu prognožu kartēm Igaunijas un Lietuvas meteoroloģisko dienestu interneta vietnēs. Uzraudzības laikā Lietuvā noteiktais liegums tika atcelts, un pēc Latvijas Konkurences padomes iesaistīšanās īslaicīgi pastāvējušo liegumu novērsa arī Igaunijas meteoroloģiskais dienests, tādējādi vairs nevarēja tikt negatīvi ietekmēta to Latvijas uzņēmumu konkurētspēja, kuriem informācija par kaimiņvalsts laikapstākļiem nepieciešama veiksmīgai uzņēmējdarbībai.
 - **Transportbetona tirgus uzraudzību** Konkurences padome veica kā pēcpārbaudi iestādes 2008. gadā izskatītai lietai, kuras ietvaros tika pārbaudīts, vai SIA „Cemex” nav ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli pelēkā cementa vairumtirdzniecības tirgū. Toreiz Konkurences padome konstatēja, ka pārkāpums nav noticis, tomēr vienlaikus norādīja uz SIA „Cemex” īpašo atbildību ar savām darbībām nekaitēt konkurences situācijai tirgū un aicināja uzņēmumu rūpīgi izvērtēt savu cenu politiku. Veicot transportbetona tirgus uzraudzību 2012. gadā, Konkurences padome apzināja izmaiņas un aktuālo konkurences situāciju konkrētajā tirgū, kā arī pārbaudīja, vai nepastāv nepamatoti konkurences ierobežojumi. Uzraudzības gaitā konkurences tiesību pārkāpumi netika konstatēti.
 - **Nekustamā īpašuma pārvaldīšanas tirgus uzraudzības** ietvaros, lai novērstu konstatētos draudus vienlīdzīgai konkurencei, Konkurences padome aicināja siltumapgādes uzņēmumus nodrošināt vienlīdzīgus līgumu nosacījumus visiem to klientiem. Attiecīgi šiem uzņēmumiem jānodrošina, lai jebkuras līgumu nosacījumu atšķirības būtu ekonomiski pamatotas. Tāpat Konkurences padome uzraudzības ietvaros iegūto informāciju sniedza par nozares normatīvo regulējumu atbildīgajām iestādēm.
 - **Pasažieru pārvadājumu tirgus uzraudzība** tika uzsāka, lai pārbaudītu konkurences situāciju pēc Ministru kabineta 2008. gada 20. maija rīkojuma sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanas tiesības nodot koncesijā un sadalīt sabiedrisko starppilsētu autobusu maršrutu tīklu astoņās lotēs. Konkurences tiesību pārkāpumi uzraudzības ietvaros

netika konstatēti. Savos secinājumos Konkurences padome norādīja, ka sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēju sāncensība iespējama, tikai piedaloties valsts un pašvaldības organizētajos konkursos. Tāpēc, lai turpmāk mazinātu konkurences ierobežojumus un nodrošinātu brīvu un uz attīstību vērstu konkurenci, būtu vēlams turpmākos līgumus slēgt uz īsāku termiņu un izvairīties no būtisku grozījumu veikšanas noslēgtajos līgumos.

- **Izpētes pakalpojumu tirgus uzraudzības** ietvaros tika izvērtēta tirgus un pārdošanas datu apkopošanas prakse Latvijā. Konkurences tiesību pārkāpumi šīs uzraudzības ietvaros netika konstatēti, tomēr Konkurences padome pārbaudītajiem uzņēmumiem norādīja uz pastāvošajiem riskiem un aicināja arī turpmāk rūpīgi izvērtēt apkopojamās informācijas atbilstību Konkurences likumā noteiktajam informācijas apmaiņas aizliegumam.
- **Piena produktu tirgus uzraudzību** Konkurences padome veica, lai gūtu padziļinātu informāciju par piena pārstrādes uzņēmumu un mazumtirdzniecības uzņēmumu darbību un sadarbību. Šī informācija tika izmantota, arī izvērtējot AS „Rīgas piena kombināts” un AS „Valmieras piens” apvienošanās darījumu. Lai novērstu šīs apvienošanas iespējamo negatīvo ietekmi uz konkurenci, Konkurences padome uzņēmumiem paredzēja virkni saistošo noteikumu, kas aizsargā zemnieku, kā arī mazāko tirgotāju intereses.
- **Rīgas sabiedriskā transporta viedkaršu un viedbiļešu realizācijas sistēmas izpētes** ietvaros Konkurences padome izvērtēja viedbiļešu un viedkaršu tirdzniecības pieejamību mazumtirgotājiem un patērētājiem un izstrādāja ieteikumus tirdzniecības termināļu izplatītājiem izveidot nediskriminējošu sistēmu ierīču izvietojumam, lai tās ir pieejamas arī mazajiem tirgotājiem un attiecīgi plašākam patērētāju lokam.
- **Virszemes ciparu televīzijas attīstības izvērtējums** tika veikts, lai Konkurences padome varētu izstrādāt un iesniegt Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai pamatotu viedokli par plānotajiem grozījumiem Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā, norādot abu iespējamo virszemes ciparu apraides nodrošināšanas veidu, kas varētu tik īstenoti, sākot ar 2014. gadu, stiprās un vājās puses no konkurences viedokļa.

Tāpat 2012. gada laikā Konkurences padome turpināja iepriekš uzsāktas, kā arī no jauna ierosinātas tirgus uzraudzības lietas, kuru izpēte turpinās arī 2013. gadā. 2012. gadam noslēdzoties, Konkurences padome veica izpēti 12 dažādos tirgos.

2.5. Normatīvo aktu pilnveidošana

Lai nodrošinātu Konkurences likuma atbilstību jaunākajām konkurences tiesību īstenošanas tendencēm Eiropas Savienībā, 2012. gadā Konkurences padomes speciālisti izstrādāja iestādes priekšlikumus Konkurences likuma grozījumiem. Starp būtiskākajiem paredzamajiem grozījumiem minamas izmaiņas sodu piemērošanas kārtībā, lai novērstu iespējas izvairīties no soda nomaksas. Tāpat paredzēts efektīvīzēt tiesisko pienākumu piespiedu izpildi un padarīt pievilcīgāku iecietības programmu jeb iespēju uzņēmumam, pirmajam pēc savas iniciatīvas sniegtot informāciju par savu dalību kartelī un pierādījumus par karteļa darbību, saņemt atbrīvojumu no soda. Likuma grozījumi arī dotu Konkurences padomei tiesības prioritizēt izvērtējamās lietas un neskatīt mazāk būtiskās, kas, piemēram, skar tikai divus tirgus dalībniekus un plašāk tirgus neietekmē.

Līdztekus noritēja darbs arī pie grozījumiem Civilprocesa likumā, lai vienkāršotu prasību celšanu tiesā par Konkurences likuma pārkāpumiem un zaudējumu piedziņu.

Tāpat Konkurences padomes darbinieki piedalījās Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma projekta izstrādē. Paredzēts, ka šis likums nākotnē aizstās vai precizēs šobrīd Konkurences likumā iekļauto lielo mazumtirdzniecības ķēžu un mazo piegādātāju attiecību regulējumu.

Lai samazinātu administratīvos šķēršļus un veicinātu konkurenci par labu patērētājiem, 2012. gada laikā Konkurences padome kopumā ir sniegusi **gandrīz 30 atzinumus par tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem dažādās likumdošanas procesa stadijās, kā arī spēkā esošiem tiesību aktiem**, kas attiecas uz dažādām nozarēm, piemēram, atkritumu apsaimniekošanu, publiskajiem iepirkumiem, lauksaimniecības kooperatīviem, elektroniskajiem sakariem un citām.

Izvērtējot normatīvo aktu projektus, Konkurences padome tiecas novērst nepamatotas barjeras, prasības ienākšanai tirgū, nepamatoti atšķirīgus regulējumus, jo jebkādi nepamatoti ierobežojumi konkrētā tirgū atstāj negatīvi ietekmē konkurenci un ilgākā laika posmā – arī patērētājus.

Tā, piemēram, pērn būtisks darbs tika ieguldīts, skaidrojot kaitējumu, ko tirgum un patērētājiem var radīt administratīvās barjeras konkurencei atkritumu apsaimniekošanas tirgū. Šobrīd Atkritumu apsaimniekošanas likums ļauj pašvaldībai nerīkot konkursu, ja atkritumu apsaimniekošanu nodrošina pašvaldībai daļēji vai pilnībā piederošs uzņēmums. Tādējādi var netikt nodrošināti vienādi nosacījumi visiem pakalpojuma sniedzējiem, savukārt iedzīvotājiem tiek atņemta iespēja gūt labumu no uzņēmumu konkurences. Lai tiktu ievērotas iedzīvotāju intereses saņemt lētu un kvalitatīvu pakalpojumu, Konkurences padome aicināja veikt izmaiņas likumā un paredzēt pašvaldībām pienākumu rīkot konkursu par atkritumu apsaimniekošanu arī tad, ja pašvaldībai pieder savs uzņēmums. Tāpat Konkurences padome puda atbalstu Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātajam noteikumu projektam, kas paredz ļaut lielākajiem uzņēmumiem izvēlēties atkritumu apsaimniekotāju neatkarīgi no pašvaldības izvēles.

2.6. Starptautiskā sadarbība

Iestādes starptautiskās sadarbības mērķis ir pilnībā izmantot iespējas, ko sniedz Konkurences padomes darbība Eiropas Savienības un pasaules konkurences iestāžu tīklos, bet noteiktās prioritātes – piedalīties normatīvo aktu izstrādē Eiropas Savienības līmenī, sadarboties ar Eiropas Komisiju un citu valstu konkurences aizsardzības iestādēm kopīgu lietu izmeklēšanā un pieredzes apmaiņā, kā arī veidot iestādes starptautisku atpazīstamību.

Konkurences padome aktīvi līdzdarbojas starptautiskās organizācijās un tīklos, no kuriem būtiskākie ir Eiropas konkurences tīkls, Starptautiskais konkurences tīkls un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD).

Eiropas konkurences tīkla (ECN) mērķis ir nodrošināt iespēju Eiropas Savienības dalībvalstu konkurences iestādēm diskutēt par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta (aizliegtas vienošanās) un 102. panta (dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana) piemērošanu, kā arī veicināt sadarbību starp šīm iestādēm.

2012. gadā Konkurences padome turpināja aktīvu dalību ECN darbā. Lai apgūtu pārējo Eiropas Savienības dalībvalstu un Eiropas Komisijas pieredzi konkurences tiesību pārkāpumu izmeklēšanā, sadarbotos ar citām konkurences iestādēm un piedalītos jaunāko Komisijas iniciatīvu apspriešanā, Konkurences padomes pārstāvji piedalījās ECN plenārsēdēs un vairāku tās darba grupu un apakšgrupu sanāsmēs, kurās tika apspriesti ar karteļu apkaršanas praksi

un politikas veidošanu saistīti jautājumi, kā arī jautājumi par dalībvalstu pieredzi apvienošanās gadījumu uzraudzībā un elektronisko pierādījumu iegūšanā un apstrādē, un par konkurenci farmācijas, mediju, profesionālo pakalpojumu, telekomunikāciju un pārtikas preču, kā arī finanšu un maksājumu pakalpojumu tirgū. Konkurences padomes pārstāvis kā ziņotājs darbojās Eiropas Komisijas Padomdevēju komitejā.

Tāpat Konkurences padome ir sniegusi informāciju ECN apkārtrakstam, kas tiek izdots reizi divos mēnešos. Apkārtrakstā tiek iekļauta informācija par svarīgākajiem notikumiem ECN dalībvalstu konkurences uzraudzības iestāžu darbībā – būtiskākajām izskatītajām lietām, veiktajiem pētījumiem un tirgus uzraudzībām, likumdošanas aktualitātēm un citiem būtiskiem ar konkurences politiku saistītiem jautājumiem.

Starptautiskā konkurences tīkla (ICN) ietvaros tiek nodrošināta informācijas un pieredzes apmaiņa starp konkurences uzraudzības iestādēm no visas pasaules, tādējādi veicinot dinamisku dialogu, kas savukārt kalpo par pamatu vienotas izpratnes un pamatotu konkurences politikas principu izveidei. Pārskata gadā Konkurences padome ICN sniegusi pārskata informāciju par konkurences tiesību jautājumiem Latvijā.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) mērķis ir atbalstīt ekonomisko izaugsmi, veicināt nodarbinātību, paaugstināt dzīves kvalitāti, uzturēt finanšu stabilitāti, atbalstīt citu valstu ekonomisko attīstību, kā arī sekmēt tirdzniecības pieaugumu. Viens no būtiskiem šīs organizācijas darbības virzieniem ir tieši konkurences uzraudzība. 2012. gads ir pirmais, kopš Latvijas Konkurences padome novērotāja statusā piedalās OECD Konkurences komitejas sanāksmēs. To ietvaros tika prezentēta Latvijas pieredze darbā ar iecietības programmu, kā arī secinājumi, kas gūti, izskatot lietu par starpbanku maksājumiem. Savukārt gadskārtēja OECD Globālajā forumā Latvijas Konkurences padome sniedza ziņojumu par tirgus uzraudzību būtisko lomu, plānojot iestādes darbu un izvērtējot iespējas efektīvāk un mērķtiecīgāk īstenot politikas uzdevumus.

2012. gadā Konkurences padomes pārstāvji piedalījās vairākos ikgadējos starptautiskos konkurences uzraudzības iestāžu pasākumos – Eiropas Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāta organizētajā konkurences iestāžu vadītāju sanāksmē, Eiropas konkurences institūciju vadītāju sanāksmē, Eiropas Konkurences dienas konferencē, kā arī Krievijas Federācijas konkurences institūcijas organizētajā Konkurences dienas konferencē.

2012. gadā Baltijas valstu konkurences uzraudzības iestāžu sadarbības ietvaros Latvijas Konkurences padome Rīgā organizēja **IX ikgadējo Baltijas valstu konkurences konferenci**, kas tika veltīta konkurences politikas īstenošanas efektivitātes celšanai un jo īpaši – iecietības programmas izmantošanai. Konferencē uzstājās Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, kā arī Somijas, Zviedrijas un Vācijas konkurences iestāžu speciālisti, savukārt pirmās dienas diskusijās, lai informāciju par konkurences politikas īstenošanas aktualitātēm padarīt pieejamu plašākai mērķauditorijai, tika aicināti piedalīties arī nozaru asociāciju, uzņēmēju un vadošo advokātu biroju pārstāvji.

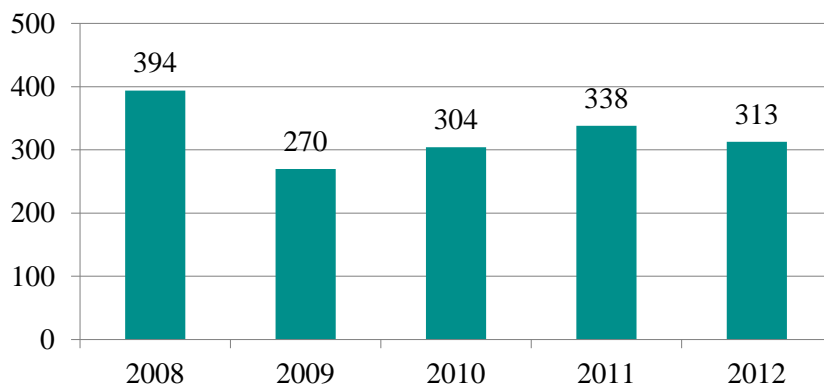
Reģionālās Baltijas valstu konkurences konferences organizēšana reizi trijos gados tiek uzticēta katrai no trim Baltijas valstīm, un tās mērķis ir informācijas un pieredzes apmaiņa, kā arī iesaistīto valstu savstarpējās sadarbības stiprināšana, nodrošinot arvien efektīvāku pārkāpumu izmeklēšanu un tirgus uzraudzību.

Dalība Eiropas Savienības tiesību aktu izstrādē un izpildē

Pārskata periodā Konkurences padome ir piedalījusies Latvijas nostājas izstrādē saistībā ar tirgu kopīgo organizāciju konkurences noteikumiem lauksaimniecības produktiem pēc 2013. gada, izsakot priekšlikumu par Priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes regulā, ar ko izveido tirgu kopīgo organizāciju lauksaimniecības produktiem (Vienotā TKO regula), iekļauto regulējumu ražotāju organizāciju un asociāciju un starpnozaru organizāciju atzīšanai.

2012. gadā Konkurences padome saņēma informāciju par 313 lietām, kuras iesniegtas izvērtēšanai Eiropas Komisijā saistībā ar Padomes regulu Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK apvienošanās regula). No tām lietās, kuru ietvaros apvienošanās dalībniekiem Latvijā bija uzrādīts apgrozījums, netika konstatēts, ka apvienošanās būtiski ietekmētu konkurenci Latvijā, tādējādi nebija nepieciešams aicināt Komisiju izvērtēt nepieciešamību kādu apvienošanās lietu vai atsevišķas lietas daļu nodot izskatīšanai Konkurences padomei saskaņā ar Konkurences likumu.

Salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem, pērn Eiropas Komisijā izskatīto apvienošanās gadījumu skaits nav būtiski mainījies (skat. 5. att.).

5. attēls. Eiropas Komisijā izskatīto apvienošanās lietu skaits

Kopumā visvairāk paziņojumu par uzņēmumu saplūšanu, apvienošanās vai kopuzņēmuma (*joint venture*) izveidošanu pērn Eiropā saņemti no farmācijas, medicīnas piederumu, patēriņa preču, finanšu pakalpojumu, kā arī elektroenerģijas un gāzes tirgu dalībniekiem. Daudz apvienošanās gadījumu pērn bijis arī mūzikas izdevniecības, dzīvības apdrošināšanas, ķīmijas rūpniecības, televīzijas un informācijas tehnoloģiju tirgos.

Papildus šīm lietām saskaņā ar EK Regulu Nr. 773/2004 pērn iestāde saņēmusi informāciju par izmeklēšanas gaitu trīs Eiropas Komisijā ierosinātās lietās par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. un 102. panta pārkāpumiem (dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana un aizliegtās vienošanās), tādējādi nodrošinot iespēju izvairīties no paralēlas izmeklēšanas veikšanas.

Dalība mērķsadarbības projekta īstenošanā Moldovas konkurences uzraudzības iestādē

2012. gada nogalē ar starptautisku konferenci Kišiņevā, Moldovā, noslēdzās divus gadus ilgušais Latvijas, Rumānijas, Austrijas un Moldovas konkurences iestāžu mērķsadarbības (*Twining*) projekts, kura ietvaros tika stiprināta konkurences tiesību aizsardzība Moldovā, ļaujot valstij spert nākamo soli uz Eiropas Savienību orientētas politikas virzienā. Moldovas konkurences iestāde un Eiropas Komisijas pārstāvniecība Moldovā to atzina par vienu no veiksmīgākajiem Eiropas Savienības finansētajiem projektiem valstī.

Iesaistīto valstu konkurences iestāžu ekspertiem cieši sadarbojoties, projekta ietvaros tika izstrādāts un stājās spēkā jauns konkurences likums, ievērojami paplašinot Moldovas Konkurences padomei pieejamās sankcijas un tādējādi arī iespējas atklāt pārkāpumus un nodrošināt vienlīdzīgus noteikumus visiem tirgus dalībniekiem. Tādējādi tiek ne vien labāk aizsargātas Moldovas uzņēmumu un patērētāju intereses, bet arī nodrošināta tiesiska darbības vide ārvalstu, un tai skaitā arī Latvijas uzņēmumiem, kas vēlas attīstīt savu darbību Moldovā.

Tāpat projekta laikā tika izstrādāts valsts atbalsta normatīvais regulējums, kā arī izstrādāta Moldovas Konkurences padomes darbības stratēģija.

Tiesības piedalīties projekta realizācijā Latvijas Konkurences padome ieguva konkursa kārtībā. Latvijas pārraudzībā norisinājās Moldovas Konkurences padomes stratēģijas un iekšējo normatīvo aktu izstrāde un uzlabošana sadaļas „Institucionālās kapacitātes stiprināšana” ietvaros. Tāpat Latvijas eksperti piedalījās Austrijas konkurences iestādes vadībā īstenotās projekta komponentes „Konkurences likums” ieviešanā. Savukārt trešā projekta komponente tika īstenota Rumānijas konkurences iestādes vadībā un bija veltīta valsts atbalsta jautājumiem.

III. KONKURENCES PADOMES PĀRVALDĪBA

3.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Kopumā apakšprogrammā „**Konkurences politikas ieviešana**” 2012. gadā Konkurences padome apguvusi līdzekļus 625,44 tūkst. latu apmērā. Konkurences padomes pamatdarbības īstenošanai izmantoti 576,097 tūkst. latu (skat. 3. tabulu).

Šajā gadā Konkurences padome piedalījās Eiropas Savienības finansēta mērķsadarbības projekta „*Atbalsts konkurences un valsts atbalsta politikas ieviešanai un īstenošanai*” ieviešanā Moldovā. Projekta realizācijai paredzētie līdzekļi (skat. 4. tabulu) veidoja 9,5 % no budžetā apstiprinātā finansējuma apakšprogrammai „Konkurences politikas ieviešana”.

2012. gadā Konkurences padome ir apguvusi 92,73 % no iestādei kopumā paredzētā finansējuma. Būtiskākie iemesli, kāpēc līdzekļi netika apgūti pilnībā: nebija iespējas paplašināt biroja telpas jaunu darba vietu iekārtošanai, aizpildot visas vakantās amata pozīcijas, kā arī vairāki pretendenti atlases konkursi tika noslēgti bez rezultāta.

3. tabula. Finansējums Konkurences padomes pamatdarbības īstenošanai

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	442 524	576 097	576 097
1.1.	dotācijas	442 524	576 097	576 097
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	433649	576 097	541 468
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	433649	572 757	538 145
2.1.1.	kārtējie izdevumi		572 757	538 145
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem		3 340	3324

4. tabula. ES finansējums Konkurences padomei mērķsadarbības projekta īstenošanai Moldovā

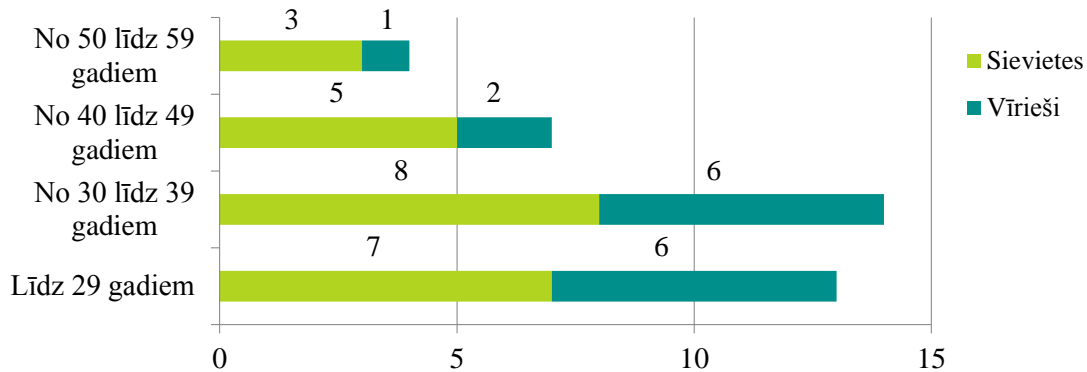
Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	60 470	49 340
1.1.	dotācijas		
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	60 470	49 340
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība		
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi		
2.	Izdevumi (kopā)	73 113	60 535
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	70 113	57 539
2.1.1.	kārtējie izdevumi	70 113	57 539
2.1.2.	procentu izdevumi		
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti		
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība		
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti		
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	3 000	2 997

3.2. Personāls

2012. gadā Konkurences padomē bija 45 amata vietas, no kurām 38 – valsts civildienesta ierēdņu amata vietas, bet pārējās septiņas – darbinieku amata vietas.

Faktiskais iestādē nodarbināto skaits 2012. gada nogalē bija 38 cilvēki, no kuriem 32 bija valsts civildienesta ierēdņi, bet seši – darbinieki.

2012. gadā Konkurences padomē 61 % darbinieku bija sievietes un 39 % – vīrieši (skat. 6. att.). Darbinieku vidējais vecums pārskata gada nogalē bija 34,4 gadi.

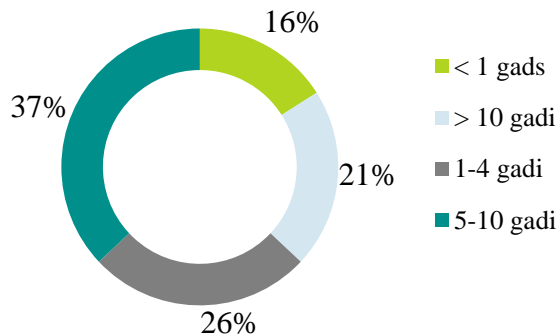

6. attēls. Personāla skaits sadalījumā pa vecuma un dzimuma grupām

2012. gadā valsts civildienesta attiecības tika uzsāktas ar sešiem ierēdņiem, darba tiesiskās attiecības uzsāktas ar diviem darbiniekiem. 2012. gadā tika atbrīvoti trīs valsts civildienesta ierēdņi.

2012. gada februārī Konkurences padomes priekšsēdētāja, pamatojoties uz Valsts civildienesta likuma 37. panta pirmo daļu, tika pārcelta ierēdņa amatā citā valsts pārvaldes iestādē. 2012. gada jūnija beigās valsts civildienesta attiecības tika uzsāktas ar jaunu Konkurences padomes priekšsēdētāju, pamatojoties uz Ministru kabineta rīkojumu par apstiprināšanu amatā.

Pārskata gada beigās 21 % darbinieku iestādē bija nostrādājuši vairāk nekā desmit gadus. Darbinieku sadalījumu pēc iestādē nostrādātā laika skat. 7. attēlā.

7. attēls. Darbinieku sadalījums pēc Konkurences padomē nostrādātā laika

2012. gada beigās 47 % darbinieku bija piešķirta augstākā 6. kvalifikācijas pakāpe, bet 16 % – 5. kvalifikācijas pakāpe.

Personāla izglītība

2012. gadā iestādē 37 no 38 darbiniekiem bija augstākā izglītība un 23 strādājošie jeb 60 % no kopējā skaita bija ieguvuši maģistra grādu.

Ņemot vērā iestādes darbības specifiku, vairumam darbinieku ir jurista vai ekonomista izglītība. Pārējie ieguvuši izglītību inženierzinātnēs, vadībzinātnē u.c. Vairākiem ierēdņiem ir iegūtas divas augstākās izglītības.

2012. gadā pēc darbības rezultātu novērtēšanas tika apzinātas nepieciešamās mācības un 28 darbinieki tika nosūtīti kvalifikācijas paaugstināšanai uz septiņām Valsts administrācijas skolas piedāvātajām apmācībām un četriem citu fizisko un juridisko personu izstrādātiem apmācību kursiem.

Konkurences padomes darbinieki apmeklēja mācības tādās jomās kā administratīvais process, korupcijas novēršana, publiskie iepirkumi, komunikācija un publiskās uzstāšanās prasmes, vadītāju attīstība, projekta ieviešana un rezultātu novērtējums, darba aizsardzība un citas.

3.3. Iestādes darbības uzlabošana

Konkurences padome savā darbībā ievēro labas pārvaldības principus, kas saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

Pārskata gadā Konkurences padomē tika īstenota darbinieku aptauja, kas ļāva apzināt nepieciešamos uzlabojumus darba organizācijā, informācijas apritē un motivācijas sistēmā.

Ņemot vērā darbinieku aptaujas rezultātus, būtiski tika uzlabota zināšanu vadība iestādes ietvaros, nodrošinot, ka informācija un pieredze tiek apkopota visas iestādes līmenī, nevis tiek ierobežoti uzkrāta atsevišķu lietu izpētes ietvaros. Darba organizācijā būtiskāka loma tika atvēlēta komandas darba metodēm gan vienas, gan dažādu struktūrvienību ietveros.

Darbam ar konkurences tiesību pārkāpumu izmeklēšanu nepieciešamas padziļinātas zināšanas jurisprudencē un tieši konkurences tiesībās, ekonomikā, grāmatvedībā un informācijas tehnoloģijās. Darbiniekiem jāspēj operatīvi orientēties jebkurā tautsaimniecības nozarē. Tāpēc iespējami efektīvai apmācībai, kā arī pieredzes pārmantojamības nodrošināšanai 2012. gadā Konkurences padome izveidoja **mentora institūtu jauno darbinieku ievadīšanai darbā**, nodrošinot, ka eksperti ar lielu profesionālo pieredzi – mentori – jaunajiem darbiniekiem palīdz apgūt darbam nepieciešamās prasmes un zināšanas.

Tāpat, lai pilnveidotu personālvadības politiku un tieši darba izpildes plānošanu un novērtēšanu, pērn tika veikts sagatavošanas darbs valsts informācijas sistēmas NEVIS izmantošanai.

Lai padziļināti izprastu aktuālos dažādu nozaru uzņēmējdarbības problēmjaudājumus, pērn Konkurences padome pastiprināja informatīvas aktivitātes, rīkojot tikšanās un seminārus, kas ļauj iestādei gūt atgriezenisko saiti.

Lai nodrošinātu iespējami kvalitatīvu un ātru lietu izskatīšanas procesu, kurā līdzsvarota atklātība un datu aizsardzība, Konkurences padome turpināja iekšējo normatīvo aktu pilnveidošanu.

Savukārt, lai pēc iespējas operatīvi reaģētu uz draudiem vienlīdzīgai konkurencei, Konkurences padome izmantoja jaunu pieeju iesniegumu izvērtēšanā, situācijās, kur tas ir lietderīgi, tiecoties radušās vai potenciālās konkurences deformācijas vai strīdus atrisināt sarunu ceļā bez izpētes lietas ierosināšanas vai ar brīdinājumu palīdzību.

IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Viens no būtiskākajiem Konkurences padomes uzdevumiem ir konkurences veicināšana, uzlabojot sabiedrības izpratni par konkurences tiesībām un pārkāpumu ietekmi un uzņēmējdarbības vidi un patērētājiem.

Informējot un izglītojot sabiedrību, Konkurences padome tiecas veidot uz zināšanām balstītu konkurences kultūru un tādējādi atbilstoši savam darbības virsmērķim veicināt situāciju, kad tirgus strādā patērētāju interesēs un pastāv spēcīga konkurence starp godīgi strādājošiem uzņēmumiem.

Situācijā, kad sabiedrība ir informēta par konkurences tiesību normām un to būtību, pieaug neiecietības pret konkurences tiesību pārkāpumiem, tādējādi samazinās iespēja šīs normas pārkāpt un uzraugošajai institūcijai palielinās iespēja atklāt likumpārkāpumus.

Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

Būtisks komunikācijas kanāls Konkurences padomes saziņai ar tās mērķauditoriju ir iestādes **interneta vietne** www.kp.gov.lv. 2012. gadā, svinot divdesmito. gadadienu kopš Latvijā darbojas konkurences uzraudzības iestāde, Konkurences padome izveidoja un nodeva lietotājiem jaunu un pilnībā pārstrādātu vietnes versiju.

Jaunajā vietnē nodrošināts plašāks skaidrojums par galvenajiem konkurences tiesību principiem un to piemērošanu, kā arī par sadarbību ar Konkurences padomi gan ziņojot par pārkāpumiem, gan izmeklēšanas laikā. Atsevišķas sadaļas izveidotas arī patērētājiem un iepirkumu rīkotājiem, nodrošinot tieši šīm grupām nepieciešamo informāciju. Starp būtiskākajiem uzlabojumiem minamas paplašinātas meklēšanas iespējas Konkurences padomes lēmumu datubāzē, kurā pieejami visi iestādes lēmumi, kas pieņemti kopš 2002. gada, kā arī ar tiem saistītie tiesu spriedumi un administratīvie līgumi. Jaunajā vietnē izveidota meklēšanas funkcija, kas ļauj ātri atrast nepieciešamo dokumentu, izmantojot atlasē kritērijus vai meklējot pēc atslēgas vārda. Jaunums ir arī interaktīva izglītojoša spēle, kas vietnes apmeklētājiem ļauj iejusties dažādās situācijās un pārbaudīt savu spēju atpazīt konkurences tiesību pārkāpumus. Jaunajam saturam nodrošināts arī jauns dizaina risinājums.

Par pieņemtajiem lēmumiem un aktualitātēm konkurences uzraudzības jomā Konkurences padome regulāri **informē plašsaziņas līdzekļus**, jo katrs pieņemtais lēmums attiecas ne vien uz konkrēto situāciju un tirgus dalībniekiem, bet arī uz konkurences vidi kopumā. Publiskajā vidē pieejama informācija par konstatētiem pārkāpumiem uzskatāmi parāda nelikumīgas rīcības sekas, tādējādi veicinot sabiedrības izpratni un tiesisku rīcību.

Lai skaidrotu konkurences situāciju un tendences dažādos preču un pakalpojumu tirgos, iepriekš izvērtējot informācijas nozīmīgumu plašākai sabiedrībai, Konkurences padome informē plašsaziņas līdzekļus par tās veikto tirgus uzraudzību un pētījumu rezultātiem.

Skaidrojot konkurences tiesību būtību, Konkurences padomes eksperti **sniedz lekcijas un vada seminārus** gan atsevišķu uzņēmumu darbiniekiem, gan Latvijas augstāko mācību

iestāžu studentiem, gan valsts un pašvaldību darbiniekiem. Starp būtiskākajām 2012. gada aktivitātēm minams seminārs Daugavpils pašvaldības iepirkumu speciālistiem, lekcijas nozaru asociāciju rīkotās konferencēs, semināri lielu būvniecības un elektroenerģijas uzņēmumu darbiniekiem, dalība konkurences tiesību un publisko iepirkumu jomas aktualitātēm veltītā konferencē.

Savukārt valsts pārvaldes Atvērto durvju dienas ietvaros Konkurences padome aicināja studentus uz lekciju „Valsts kā līnījtiesnesis uzņēmēju spēles laukumā”, kuras ietvaros stāstīja par konkurences tiesību vēsturi un šodienu.

Ikdienas darba ietvaros Konkurences padomes darbinieki juridisko pakalpojumu biroju pārstāvjiem, uzņēmējiem un citiem interesentiem rakstiski, telefoniski vai iestādes noteiktajos apmeklētāju pieņemšanas laikos klātienē sniedz **konsultācijas par konkurences jautājumiem**. 2012. gada laikā sniegtas vairāk nekā 200 konsultācijas.

Sabiedrības līdzdalība

Konkurences politikas izstrādē un kultūras veidošanā būtiska loma ir Konkurences padomes **sadarbībai ar nevalstisko sektoru** (uzņēmējiem un to profesionālajām apvienībām, pilsonisko sabiedrību) – informācijas apmaiņa normatīvo aktu izstrādes gaitā ļauj laikus novērst iespējamās nepilnības, savukārt konsultācijas par spēkā esošajām tiesību normām nodrošina to izpratni un veicina ievērošanu.

Tieši sabiedrības līdzdalība – tirgus dalībnieku ziņojumi par iespējamiem konkurences tiesību pārkāpumiem – ir būtisks informācijas avots, kas palīdz Konkurences padomei konstatēt un novērst tirgus kropļojumus.

Lai pārrunātu aktuālus konkurences politikas jautājumus, pērn Konkurences padomes pārstāvji tikās ar Latvijas lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas, Latvijas reklāmas asociācijas, Latvijas Tirdzniecības asociācijas, AKKA/LAA, Aptieku biedrības, Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes, Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas, Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas, Eiropas Grāmatizdevēju asociācijas, Latvijas Atkritumu apsaimniekošanas asociācijas un citu organizāciju, kā arī tirgus dalībnieku – uzņēmumu – pārstāvjiem.

Būtisks sabiedrības līdzdalības veids ir tās sniegtais **vērtējums par iestādes darbu**. Tā 2012. gadā **Konkurences padome veica aptauju**, lai apzinātu uzņēmumu, asociāciju un advokātu biroju informētību par konkurences tiesībām, saņemtu vērtējumu par iestādes darbu, kā arī gūtu izpratni par nozarēm, kurās uzņēmēji saskata konkurences problēmas. Kopumā uzņēmēji Konkurences padomes paveikto novērtēja atzinīgi, tomēr norādīja uz nepieciešamību saņemt plašāku informāciju par konkurences tiesībām, konkrētiem lēmumiem un ar tiem saistītajiem tiesu spriedumiem. Tāpat uzņēmēji, un jo īpaši advokātu biroji, sniedza ieteikumus iestādes darba uzlabošanai, starp tiem minot, piemēram, nepieciešamību nostiprināt iestādes pilnīgu neatkarību un pārkāpumu izmeklēšanā piesaistīt nozaru ekspertus.

V. PLĀNI 2013. GADAM

Konkurences aizsardzības un kontroles jomā Konkurences padomes galvenā prioritāte būs smagāko konkurences tiesību pārkāpumu – aizliegtu vienošanos un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas – apkarošana.

Īpaša uzmanība 2013. gadā tiks pievērsta uzņēmumu rīcībai eiro ieviešanas kontekstā, lai nepieļautu mākslīgu preču un pakalpojumu sadārdzināšanu valūtas maiņas aizsegā. Savukārt dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas jomā Konkurences padomes darbība tiks koncentrēta uz gadījumiem, kad tiek būtiski izjaukts tirgu līdzsvars.

Lai pēc iespējas efektīvi izmantotu iestādes rīcībā esošos resursus un galveno uzmanību veltītu tieši smagākajiem pārkāpumiem, kā prioritāte 2013. gadā izvirzīts preventijas darbs, veicinot iespējamo pārkāpumu un strīdus situāciju labprātīgu novēršanu.

Paredzētas plašas tirgus uzraudzības aktivitātes, kas ļauj operatīvi iegūt un analizēt informāciju par konkurences situāciju patērētājiem būtiskākajos tirgos, kā arī meklēt risinājumus tās uzlabošanai. 2013. gadā Konkurences padome plāno veikt tirgus uzraudzības tirgos, kuros ilgstoši pastāvējuši dabīgie monopoli, tirgos, kas būtiski ietekmē mājāsaimniecību ikdienas izdevumus, kā arī tirgos, kuros tiek veiktas vai ir nepieciešamas nozares normatīvā regulējuma izmaiņas. Tāpat pastiprināta uzmanība tiks pievērsta valsts un pašvaldību rīkotajiem publiskajiem iepirkumiem un gadījumiem, kad pašvaldības iesaistās komercdarbībā. Savukārt pēcuzraudzību paredzēts veikt vairākos tirgos, kuros iepriekš Konkurences padome konstatējusi pārkāpumus.

Konkurences veicināšanas jomā Konkurences padome paredzējusi arvien aktīvāk uzrunāt gan tirgus dalībniekus, gan nozaru un profesionālās asociācijas, kā arī valsts un pašvaldību iestādes, lekciju, konferenču un semināru ietvaros skaidrojot konkurences tiesības.

2013. gadā konkurences tiesību ievērošanas veicināšanā paredzēts arvien plašāk iesaistīt uzņēmēju asociācijas, juridiskos birojus, valsts un pašvaldību iestādes, kā arī augstskolu ekspertus.

Lai palīdzētu uzņēmumiem labāk izprast un izmantot savas konkurences tiesības, kā arī dotu iespēju vienkopus iepazīties ar būtiskākajiem konkurences uzraudzības jomas jaunumiem Latvijā un Eiropā, 2013. gadā ir paredzēts uzsākt izdot regulāru apkārtrakstu, kura saņemšanai savā e-pastā, izmantojot Konkurences padomes interneta vietnē www.kp.gov.lv izvietotu pieteikuma formu, varēs jebkurš interesents.

Konkurences padomes veiktspējas uzlabošanas un attīstīšanas jomā būtiskākie 2013. gada mērķi skar normatīvo aktu pilnveidošanu, iestādes darba organizācijas uzlabošanu un starptautiskās darbības stiprināšanu.

Ar izmaiņām normatīvajā regulējumā paredzēts stiprināt Konkurences padomes neatkarību, paplašināt iespējas, ja tas ir attiecīgajā situācijā lietderīgi, operatīvi novērst iespējamus pārkāpumus bez lietas ierosināšanas, padarīt uzņēmumiem pievilcīgāku iecietības programmas izmantošanu, dot iespēju Konkurences padomei prioritizēt izskatāmos jautājumus un netērēt resursus tādu jautājumu izvērtēšanai, kur būtisks kaitējums tirgum netiek nodarīts.

Lai nodrošinātu mērķtiecīgu un koncentrētu cīņu pret karteļiem, gan atklājot un novēršot šādus pārkāpumus, gan informējot un izglītojot uzņēmumus un budžeta iestādes visā Latvijā, 2013. gadā paredzēts izveidot jaunu struktūrvienību, kuras ietvaros strādās pieredzējuši Konkurences padomes darbinieki, kas līdz šim strādājuši ar dažādām pārkāpumu lietām

pastāvošo analītisko departamentu ietvaros. Lai uzlabotu darbu ar elektronisko pierādījumu analīzi, tiks veidots informātikas apstrādes sektors.

Tāpat 2013. gadā paredzēts meklēt risinājumus birokrātijas mazināšanai iestādē, kvalitātes vadībai, kā arī lielākai atvērtībai pret iestādes klientiem un sabiedrību kopumā. Paredzēts arī stiprināt iestādē īstenoto personāla politiku, organizējot apmācības, uzlabojot darba vidi un veicinot darbinieku motivāciju.

Savukārt starptautiskas sadarbības jomā paredzēts kvalitatīvi stiprināt Konkurences padomes līdzdalību, aktīvi līdzdarbojoties starptautisko organizāciju darba grupās un starptautiskai vērtēšanai un pieredzes apmaiņai nododot Latvijas konkurences tiesību uzraudzības pieredzi.

Kontakti

Konkurences padome

Brīvības iela 55, LV-1010, Latvija

Tālrunis: 67282865

Fakss: 67242141

E-pasts: konkruence@kp.gov.lv

Interneta vietne: www.kp.gov.lv

Piesakies un lasi par būtisko Tavās konkurences tiesībās!